

15,6 I, 147x: Legfeltűnőbb itt is a nagy, 5'-es mag, amely háromszög alakúnak sejthető, a perifériák mindenütt szemcsézettek É-on kifelé görbülő csillagsorral. A belsőbb részeken további csillagsorok láthatók 254x-es nagyítással, mely nagyítást könnyen bírja!

25,4 Cassegrain, 157x; 310x: Gyönyörű látványt nyújt e csaknem teljesen felbontott gömbhalmaz! A periféria teljesen bontott, a belsőbb részeken is rengeteg a csillag. A magvidék ívelt oldalú háromszögre hasonlít, erősen "grízes" benyomást kelt a szemlélőben a nagy csillagsűrűség miatt.

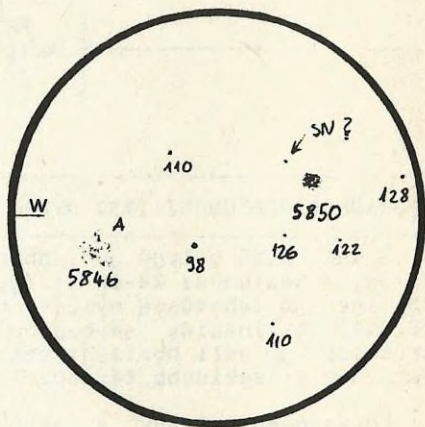
Megj: A fenti észlelésekben jól követhető, hogyan bomlik fel csillagokra, mutat egyre több részletet egy gömbhalmaz egyre nagyobb apertúrájú távcsöveket használva.

NGC 5846 - NGC 5850 GX-pár a Virgo-ban

Az alábbi észleléseket Berente Béla, Mizser Attila és Papp Sándor végezte a kecskeméti 24,4 cm-es Newton- és a kocséri 25,4 cm-es Cassegrain-távcsövekkel. A galaxisok észlelésére az adott indítékot, hogy a hírek szerint Robert Evans szupernóvát fedezett fel az NGC 5850 galaxisban, amely szupernóva az SN 1987B elnevezést kapta. A továbbiakban adjuk át a szót Papp Sándornak, mivel ő próbálkozott a legtöbbet az SN 1987B észlelésével, s mindenben megfelel annak, amit a másik két észlelő látott.

"A Vir/Ser határon fekvő, nem túlzottan "fényes" GX-párt az SN 1987B-ről kapott információ alapján kerestem meg, első alkalommal ápr. 18-án. Az SN helyzetéről, fényességéről nem kaptam adatot, azonban ekkor EL-KL határon egy 13,5 körüli csillagot figyeltem meg az NGC 5850 GX diffúz perifériájá mentén 1-1,5-re kb. PA 200° pozíció-nál. Azóta sem sikerült pozitív visszajelzést kapnom az észlelés helyességéről, ti. hogy tényleg ez a csillag volt-e a szupernóva.

NGC 5850: Rendkívül diffúz, és a látómezőben egyidejűleg észlelhető NGC 5846-tal vizuálisan lényegesen halványabb köd. Centruma jelentéktelen és rendkívül halvány, nem lehet eldönteni, csillagszerű-e. A köd igen jó látásnál (Ko-

NGC 5846-5850 Vir GX
LM: 20,4, 120x

csér, május 1-én) is legfeljebb 1'5-es, talán kissé elliptikus. A két galaxis között egy halványabb csillagsor van.

NGC 5846: Már 74x-es nagyításnál elég kontrasztos, a katalógus-adatoknak nagyjából megfelelő kb. 11^m-s köd, érezhetően kiterjedt, de nem túl fényes centrummal. Mérete legfeljebb 0,8-0,9-es, valóban körszerű, perifériái is határozottak. Kecskeméten két alkalommal lehetett érezni (de akkor erről nem volt információ) a D-i periférián található szabálytalanságot (dudort), amely valójában az NGC 5846 13^m-s társgalaxisa! Ezt teljesen egyértelműen KL-sal csak a kocséri 25,4 cm-es f/15-ös Cassegrainnal 157x-es nagyításnál lehetett látni, de sajnos ekkor már nem sikerült egyértelműen az SN-t észlelni. Mizser Attila igen találóan "halvány kulcslyuk"-ként jellemezte az NGC 5846A és NGC 5846 ködpárt."

BERENTE BÉLA

(folytatás az 55. oldalról)

Végezetül pár szó ezévi terveinkről. Ősszel szervezünk egy Orionida-tábort és egy fotometriai tanfolyamot. Ősztől indul be körlevelünk, mely kéthetente jelenik meg a csillagászat legfrissebb eredményeivel, lapszemlével és észlelési útmutatókkal. A körlevelet tagjaink illetményként kapják, érdeklődők azonban megrendelhetik. Pontos árkalkuláció még nincs, ezért csak előzetes jelentkezéseket várunk, hogy fel tudjuk mérni az igényeket. Ezúton szeretnénk felajánlani sokszorosító kapacitásunkat kluboknak, szakköröknek, csoportoknak. Körlevelek, füzetek kiadását ily módon is segíteni kívánjuk. Továbbra is várjuk az érdeklődők kérdéseit, javaslatait új címünkön:

MACSIT
Budapest 1387
PF. 36

URÁNUSZ-NEPTUNUSZ-1987 NYARA

A két külső bolygó júniusban került oppozícióba - az Uránusz 16-án, a Neptunusz 28-án -, így megfigyelésükre az éjjeli óráktól igen jó lehetőség nyílik. Bár mindkét bolygó a -20- -25 fok közötti deklinációs sávban helyezkedik el, megfigyelésük, felderítésük jó déli horizont esetén nem jelenthet különösebb gondot. Már a legkisebb távcsővel, binokulárral is azonosíthatók.

Fényességbecslésük a mellékelt térképekkel könnyen elvégezhető. A nagyobb távcsővel dolgozó megfigyelők számára talán nem árt megjegyezni, hogy 30-40-szeres nagyításnál nagyobbat ne alkalmazzanak, hogy az égitest képe még pontszerű maradjon. A térképeken SAO összehasonlítókat tüntettünk fel, ügyelve arra, hogy a bolygók várható fényességtartományain belül legalább 0,2 magnitúdós lépésekben legyenek összehasonlítóik.

PAPP JÁNOS

